

PC–9106/N

L–28/2110

TEACHING LEARNING PROCESS–III

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Section A & B carrying 10 marks each and the entire Section C consisting of 10 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

- I. “Teaching is not everybody’s cup of tea.” In light of this statement, discuss the nature of teaching in detail. 10
- II. Write an essay on constructivism as a new theory of learning. 10
- III. What is thematic planning? Discuss its characteristics and various sources. 4+6
- IV. What are the differences between aims and objectives? Discuss taxonomy of objectives given by Bloom for preparing plans for teaching. 3+7

SECTION—B

- V. What do you mean by teaching styles? Discuss implications of different teaching styles in class room teaching. 3+7
- VI. What is the need for organizing learning environment? Describe the characteristics of learning environment. 4+6
- VII. What do you mean by teaching concepts through discovery? Discuss the characteristics, merits and demerits of this model. 2+3+3+2
- VIII. What is personalize learning? Discuss its merits and demerits. 4+6

SECTION—C

(Compulsory Question)

- IX. Write short notes on the following :
1. Exposition model.
 2. Any three maxims of teaching.
 3. Any three principles of teaching.

4. Characteristics of auditory learners.
5. Behaviourism.
6. Characteristics of diverse classroom.
7. Advantages of flexible planning.
8. Process of learning.
9. Cognitivism.
10. Concept of planning spaces for learning. $10 \times 3 = 30$

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

- I. "ਅਧਿਆਪਨ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਚਾਹ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।" ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ, ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 10
- II. ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸਾਰੂਵਾਦ (Constructivism) ਉਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 10
- III. ਥੀਮੈਟਿਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ। 4+6
- IV. ਮਨੋਰਥ (Objectives) ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ (Aims) ਵਿਚਕਾਰ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਪਾਠ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬਲੂਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਟੈਕਸੋਨੋਮੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3+7

ਭਾਗ—B

- V. ਅਧਿਆਪਨ ਸ਼ੈਲੀ (Teaching styles) ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਜਮਾਤ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਆਪਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 3+7

- VI. ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ (Learning environment) ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 4+6
- VII. ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸ ਮਾਡਲ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਔਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 2+3+3+2
- VIII. ਨਿਜੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਔਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4+6

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

- IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
1. ਐਕਸਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਮਾਡਲ।
 2. ਕੋਈ ਵੀ ਤਿੰਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਸੂਤਰ।
 3. ਕੋਈ ਵੀ ਤਿੰਨ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ।
 4. ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।
 5. ਵਿਵਹਾਰਵਾਦ।

6. ਬਹੁਭਾਂਤੀ ਜਮਾਤ-ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।
7. ਲਚਕਦਾਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ।
8. ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।
9. ਗਿਆਨਵਾਦੀਤਾ।
10. ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਥਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਧਾਰਣਾ।

10×3=30
